

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מ"ט.

עין משפט גור מצוה

(א) נכרות י:ג. (ב) לטל דף קמ"ג. (ג) [אש] ולקמן עד: (ד) חסד פי"ג, א' לקמן דף פ"ג. (ה) ע"י מופי לטל ל"ה ד"ה שמהל, (ו) פתחתי"ן ל"ג. (ז) ע"ש, (ח) ע"י ש"ך פי' ש"ך ס"ק ב' / ו' ש"ך לעמוד ב' / (ט) נוע"י הע"ב במו"ם ב"ק מ: ד"ה ואפי' והך מ"מ: ד"ה ושמואל,

אלא משכון דפסס. למאי תפסס אס לא להיות משכון תחת שווי ובההיא מיהא לא קרינא זיה לא יגוש: אינו משמט כולו. כלומר אינו משמט כלל: **מכלל דר' יהודה כו'.** קושיוה הוא: **נמאי דנקיטס וזוי הכ להו.** ואי לא מקבלת מי שפרע: **ואידך.** המותר: **דברים ניהו.** בלא מעות. רב לטעמיה דאמר כגדו הוא קונה: **הין בללא אפס.** שהשין י"ב לוגין ואיפה שלשה שאין שהן ע"ב לוגין: **אלא שיהא הן שלך** כלומר כשאתה מדבר הן או לאו קיים דכריך והלדק אותם: **שלא ידבר אחד בפס ר'.** נשעה שהוא אומר הדבור לא יהא נדעמו לשנות אבל אם נשתנה השער לאחר זמן והוא חוזר לזון לפי שיעוי השער אין לך חסרון אמנה: **אלא אמרו חכמים כו'.** סיפא קמני החוזר בו אין רוח חכמים נוחה הימנו. אלמא יש בהן **מעשה בר' יוחנן כו'.** משנה היא דהשוכר את הפועלים שלום את בנו לחזור כשתפא עז שלא יתמילו המלאכה ולפסוק להם מזונות קלים: **לא סמכא דעפייפו.** על דברי הכן: **מימר אמר קמיה.** כבר הודיעו מה פסק לנו ונתלטה: **מי אמר רבי יוחנן הכי.** דיש דברים משום חסרון אמנה: **יכול לחזור בו.** וקשיא לן יכול פשיטא דהא לא משך ואין כח צ"ד לכופו: **אלו.** ודאי על כרחך מותר לחזור בו קאמר ואשמיטין דאפילו חסרון אמנה ליכא: **מודה ר' יוחנן כמתנה מועטת.** שאין מותר לחזור משום דסמכא דעמיה דמקבל אדיבוריה וכי אמר מותר לחזור בו כמתנה מרובה קאמר דלא סמכא דעמיה דמקבל דלקיימיה לדיבוריה **לכן לוי.** כל לוי קרוי בן לוי: **כור מעשר יש לך בידי.** שעשירי מפירותי וחתנו לך: **הרומא מעשר.** שהלוי מפריש מעשר לכהן מעשר מן המעשר: **משום הכי רשאי.** שיש לו לסמוך על מה שכתוב (נפשי ג) שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא יתננו ללוי אחר והא מתנה מועטת היא שאין לישראל כמעשר זה אלא טובת הנאה שהיא בידי ומתחילה לתת לכל בן לוי שירצה: **אין לו עליו.** אין לו לכן לוי ראשון על ישראל זה: **אלא פרעומת.** שהצטיינו בתחולת נכונה: **אלא ש"מ כדלא נטלו.** ויש דברים משום חסרון אמנה: **אפילו שומר חנם נמי לא הוי.** ואפילו פשעו בשמירתן פטורין: **והא בעי לקבולי כו'.** ולמלא לא הוי מקבל ואשתכח דזווי ידיה הו: **הכי נמי.** או משלם השומשמן או יקבל מי שפרע: **בדידי הוה עובדא.** אותו מעשה דשומשמן על ידי היה ולא כן היה שאילו קיבלתם לתת השומשמן לא הייתי חוזר כי בכל חללו של עולם ולא על כן צאלו לדין אלף כל היה: **אמרי**

מודה רבי יוחנן במתנה מועטת. ויורק נמי הוי כמו מתנה מועטת: **וחזק והפקידו אצלו.** ה"מ למפרך אי הכי מאי למימרא אלא דבלאו הכי פריך שפיר מסיפא: **אלא אפי' שומר חנם נמי לא הוי.** והא דאמר דפרק האומנין (לקמן דף פ:) **טול שלך והבא מעות שומר חנם היינו משום דמעיקרא היה שומר שטר וכשאל"ל טול שלך לא לסלק עלמנו לגמרי משמירה קאמר אלא שלא יהיה שומר שטר: (א) ב"ה הא בירא קמך לא מבקיא בו'.** והא דאמר דפרק הפרה (ד"ק דף מו: וס) הכנים ברשות צעל החצר חייב ר' אומר עד שיקבל עליו צעל החצר שמירה י"ל דשמעתי אמאי כרבי שמואל התם פסיק הלכתי כרבי ושע"ג דרבי התם פסיק הלכתי כתנא קמא קיימא לן כשמואל דדיני לגבי רב ועוד דאפילו לרבנן דמחייבי היינו לפי שאמר ליה כנוס שוך דמשמע ואשמרנו אלל הא צינא קמך סלק עלמנו משמירה לגמרי): **ככדי**

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

אלא משכון דנקיט למה ליה אלא לאו שמע מיניה מאי אינו משמט דקאמר רבן שמעון בן גמליאל אינו משמט בכולו ומאי משמט דקאמר רבי יהודה הנשיא "להך פלגא דלא נקיט עליה משכון ובהא קמיפלגי דרבן שמעון בן גמליאל סבר כנגד כולו הוא קונה ורבי יהודה הנשיא סבר כנגדו הוא קונה לא מאי אינו משמט דקאמר רבן שמעון בן גמליאל להך פלגא דנקיט עליה משכון מכלל דרבי יהודה הנשיא סבר להך פלגא דנקיט עליה משכון נמי משמט אלא משכון דנקיט למה ליה לזכרון דברים בעלמא רב כהנא יהבו ליה זווי אכיתנא לסוף אייקר כיתנא אתא לקמיה דרב אמר ליה במאי דנקיטת זווי הב להו ואידך דברים ניהו ודברים אין בהן משום מחוסרי אמנה דאיתמר דברים רב אמר אין בהן משום מחוסרי אמנה ורבי יוחנן אמר בהם משום מחוסרי אמנה מיתבי רבי יוסי רבכי יהודה אומר מה תלמוד לומר ה"ן צדק והלא ה"ן בכלל איפה היה אלא לומר לך גשיהא ה"ן שלך צדק ולאו שלך צדק אמר אביי ההוא רישלא ידבר אחד בפה ואחד בלב מיתבי ר' שמעון אומר אף על פי שאמרו טלית קונה דינר זהב ואין דינר זהב קונה טלית מכל מקום כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו תנאי היא דתנן מעשה ברבי יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא ושכור לנו פועלים הלך ופסק להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד ואי ס"ד דברים יש בהן משום מחוסרי אמנה היכי אמר ליה זיל הדר כך שאני התם דפועלים גופייהו לא סמכא דעתיהו מאי טעמא מידע ידיעי דעל אבוה סמך אי הכי אפילו התחילו במלאכה נמי התחילו במלאכה ודאי סמכי דעתיהו אמרו מימר אמר קמיה דאבוה וניחא ליה ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן האומר לחבירו מתנה אני נותן לך יכול לחזור בו יכול פשיטא אלא המותר לחזור בו אמר רב פפא ומודה רבי יוחנן ובמתנה מועטת דסמכא דעתייהו הכי נמי מסתברא דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן וישראל שאמר לבן לוי כור מעשר יש לך בידי בן לוי רשאי לעשותו תרומת מעשר על מקום אחר אי אמרת בשלמא לא מצי למיהדר ביה משום הכי רשאי אלא אי אמרת תרומת מעשר על מקום אחר אי אמרת בשלמא לא מצי למיהדר דקא אכיל טבלים הכא במאי עסקין כגון שנמלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אי הכי אימא סיפא נתנו לבן לוי אחר ואין לו עליו אלא תרעומת ואי סלקא דעתך כגון שנמלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אמאי אין לו עליו אלא תרעומת כיון דמשכיה ממנוא אית ליה גביה אלא לאו שמע מינה יבדלא נמלו שמע מינה ההוא גברא דיהיב זווי אשומשמי לסוף אייקר שומשמי הדרו בהו ואמרו ליה לית לן שומשמי שקול וזוך לא שקיל זויה אינגוב אתו לקמיה דרבא אמר ליה כיון דאמרי לך שקול וזוך ולא שקלית לא מבקיא שומר שטר דלא הוי אלא אפילו שומר חנם נמי לא הוי אמרו ליה רבנן לרבא והא בעי לקבולי עליה מי שפרע אמר להו הכי נמי אמר רב פפי אמר לי רבינא לדידי אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה ואמרי לה רב שמואל בר זוטרא שמיה דאי הווי יהבי ליה כל חללא דעלמא לא הוי קא משני בדבוריה בדידי הוה עובדא ההוא יומא אפניא דמעלי שבתא הוה והוה יתיבנא ואתא ההוא גברא וקאי אבבא אמר לי אית לך שומשמי לזבני אמרי

ג א מ"י פ"ט מה' שמעון ויבולת ה' די סגן עשין קמט ולקחי עד טו"ש ע"מ ח"מ ס' סו סעף זי:
ב א מ"י פ"ז מהלכות מכירה ה' ח סגן עשין פ"ב טו"ש ע"מ ח"מ ס' רב סעף זי:
ג א מ"י פ"ה מהלכות דעות ה' יג:
ג א מ"י פ"ה מהלכות ג"ה ד' ה' מ"י פ"ז מהל' מכירה ה' ט סגן עשין פ"ב טו"ש ע"מ ח"מ ס' רב סעף זי (וסקלן רמא סעף א):
ד א ט מ"י פ"ז מהל' מעשה הלכה ה' ו:
ה א מ"י פ"ז מהל' מכירה ה' ג ו עשין בהשגות ונמי ונמי ונמי וזבמ' וצבית ויסק סגן שס טו"ש ע"מ ח"מ ס' קמא סעף זי:
ו א ט מ"י פ"ז מהל' מעשה הלכה ה' ו:
ז א מ"י פ"ז מהל' מכירה ה' ג ו עשין בהשגות ונמי ונמי ונמי וזבמ' וצבית ויסק סגן שס טו"ש ע"מ ח"מ ס' קמא סעף זי:
ח א ט מ"י פ"ז מהל' מעשה הלכה ה' ו:
ט א מ"י פ"ז מהל' מכירה ה' ג ו עשין בהשגות ונמי ונמי ונמי וזבמ' וצבית ויסק סגן שס טו"ש ע"מ ח"מ ס' קמא סעף זי:

תורה אור השלם

1 מאינו צדק אבני צדק איתת צדק והין צדק ידעיה ללבם אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אהבם מארץ מצרים: ויקרא טו לו

גליון הש"ס

ג"כ ור"י אמר יש בהם עין גריש פי' משנה ט' דלמיתע: שם ההוא שלא ידבר. עין תמונת דף פו ע"ה רש"י ד"ה פ"ט: שם וסוד"י ר"י. אף ללא ש"ך ק"ל נדמה לנר פלוגמיה דהא רב כ"ל כדכ"ע י"ל לחזר מ"מ ק"ט ועוה לומר דמלא מכלל שאלו ופ"ט: זה בנטיק דף פ"ט מודה ר"א חגיגה. כ"כ רב"ה חמיושני ס' שם רב שמואל בר זוטרא שמיה. כ' הגלר שבע ס' יג ד"ל רב טעויה שמיה דהכי אית' בנסתרינן:

מוסף רש"י

משכון דנקיט. דתפסס למאי תפססיה אי לא למשכון מיהת דהוא פלגא (שבושת חד). משום מחוסרי אמנה. אס חזר דרבי זהב קונה טלית. לגבי פיות הוי דהכא טעמא. מכל מקום. כלומר אף לפי דרשונות טעמיה לזוטא על החזר. כך הלכה. שאין צ"ד טיולן לעכד בידי (דמיל חח). בשעתו. נעט מלכותו. דמלך והדיקו היה רצון (פ"ג). בני אברהם יצחק ויעקב. וטעונו של אברהם גדולה משל עמנו דמפרש בגמרא (פ"ג). עד שלא יתחילו במלאכה. לדין כלן אלף דברים ודברים אין בהם משום מחוסרי אמנה. ודאי משהמילוי לא מוכל לחזור (פ"ג).

אמרי